

Alueraporttien yhteenveto

Suhdannenäkymät

Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat kaikilla tutkimusalueilla saldolukujen¹ mukaan positiivisia (koko maan saldoluku +32). Alueittain tarkasteltuna parhaat suhdannenäkymät ovat Helsingissä ja Pääkaupunkiseudulla (+39) sekä Pirkanmaalla (+36) ja Pohjois-Savossa (+35). Suhdannenäkymät ovat puolestaan heikommat Etelä-Karjalassa (+22) ja Varsinais-Suomessa (+24) toimivilla pk-yrityksillä. Yleiset suhdannenäkymät ovat parantuneet viime kevään tilanteeseen verrattuna eniten Kainuussa, ja Pirkanmaalla. Viime keväästä yleiset suhdannenäkymät ovat heikentyneet eniten Päijät-Hämeessä ja Varsinais-Suomessa.

Osatekijöittäin tarkasteltuna suhdannenäkymät koko maassa ovat lähimmän vuoden kuluttua positiivisia kaikilla alueilla. Investointien arvon saldoluku on negatiivinen Kainuussa. Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa hieman suurempi osuus pk-yrityksistä odottaa asiakkaiden maksuhäiriöiden vähenevän kuin lisääntyvän. Alla olevaan taulukkoon on koottu yhteenveto suhdannenäkymien saldoluvuista alueittain.

Taulukko 1: Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua (osatekijöittäin korkein saldoluku lihavoitu ja alin saldoluku alleviivattu).

SUHDANNENÄKYMÄT OSATEKIJÖITTÄIN	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Tuotekehitys- panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto- kustannukset	Yrityksen kan- nattavuus	Vakavaraisuus	Asiakkaiden maksuhäiriöt
Jakso 2 / 2004										
ALUE										
Helsinki	51	20	13	20	13	15	31	35	38	1
Pääkaupunkiseutu (pl. Hki)	47	25	23	21	16	21	33	43	42	3
Uusimaa	48	19	12	20	9	11	39	29	35	3
Varsinais-Suomi	41	15	17	20	12	13	40	35	40	7
Satakunta	45	16	7	17	10	4	41	24	28	5
Kanta-Häme	50	17	7	21	9	9	36	35	42	5
Päijät-Häme	34	13	13	18	11	12	31	<u>21</u>	<u>23</u>	7
Pirkanmaa	47	16	10	22	12	12	41	32	34	6
Kymenlaakso	42	8	10	14	<u>2</u>	5	29	37	26	2
Etelä-Karjala	44	14	8	20	7	4	36	24	41	1
Etelä-Savo	50	12	22	23	10	4	34	27	40	0
Pohjois-Savo	45	20	15	23	5	6	32	34	40	-1
Pohjois-Karjala	31	<u>2</u>	12	13	3	4	31	22	37	-1
Keski-Suomi	50	20	16	21	7	5	35	33	41	6
Etelä-Pohjanmaa	47	22	15	25	9	11	36	26	31	5
Pohjanmaa	44	12	11	19	7	11	<u>16</u>	32	32	8
Pohjois-Pohjanmaa	36	14	12	15	3	6	38	30	30	-1
Kainuu	44	10	<u>2</u>	15	14	7	39	40	38	<u>4</u>
Lappi	<u>30</u>	6	14	<u>12</u>	10	<u>2</u>	38	32	37	-2
KOKO MAA	45	16	13	20	10	10	35	32	36	3

¹ Saldoluku on suhdannekysymysten positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettu prosenttilukujen erotus. (Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranevat 39%, huononevat 9%, saldoluku = + 30%).

Investoinnit

Koko maassa pk-yritykset investoivat seuraavan 12 kuukauden aikana eniten koneisiin ja laitteisiin. Seuraavaksi eniten tutkituista kohteista investoidaan rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Suhteellisesti eniten koneisiin ja laitteisiin investoivat Pohjois-Karjalassa, Keski-Suomessa ja Uudellamaalla (pl. Helsinki ja pääkaupunkiseutu) toimivat pk-yritykset. Rakennuksiin investoidaan suhteellisesti eniten Uudellamaalla, Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Mainontaan ja markkinointiin investoivat suhteellisesti eniten Varsinais-Suomessa ja Kainuussa toimivat pk-yritykset. Helsingissä investoidaan eniten kansainvälistymiseen.

Pk-yritysten rahoitus

Ulkoista rahoitusta on koko maassa noin joka toisella pk-yrityksellä (53%). Alueellisesti eniten ulkoista rahoitusta on Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa toimivilla pk-yrityksillä. Pk-yritykset käyttävät ulkoisista rahoituslähteistä eniten pankkiluottoja. Suhteellisesti eniten pankkiluottoja on käytössä Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa toimivilla pk-yrityksillä.

Viimeisen vuoden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka kuudes (18%) pk-yritys. Suhteellisesti eniten ulkoista rahoitusta viimeisen vuoden aikana ovat ottaneet Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset. Ulkoista rahoitusta aikovat ottaa seuraavan 12 kuukauden aikana eniten Etelä-Savossa ja Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset.

Pk-yrityksistä joka kymmenes arvioi vakuuspulan ja 6 prosenttia epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa. Lapissa, Pohjois-Karjalassa ja Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset arvioivat vakuuspulan jonkin verran muuta maata suuremmaksi esteeksi yrityksen rahoituksen saatavuudelle tulevaisuudessa. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioivat muuta maata suuremmaksi esteeksi tulevaisuudessa Helsingissä, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa toimivat pk-yritykset.

Pk-yritysten kehittämistarpeet

Koko maan tuloksia tarkasteltaessa pk-yrityksillä on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynissä sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Markkinoinnin ja myynnin osalta eniten kehittämistarvetta on Helsingissä, Etelä-Karjalassa ja Etelä-Pohjanmaalla toimivilla pk-yrityksillä. Henkilöstön kehittämisen osalta eniten kehittämistarvetta on puolestaan Pohjois-Karjalan yritysillä. Päijät-Hämeen ja Kymenlaakson pk-yrityksissä puolestaan on keskimääräistä enemmän kehittämistarvetta tuotannossa, materiaalitoinnassa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa. Keski-Suomessa on keskimääräistä enemmän kehittämistarvetta yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa.

Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet liittyvät koko maassa kilpailutilanteeseen ja yleiseen maailman-/suhdannetilanteeseen. Kilpailutilanteeseen liittyvien tekijöiden osalta pahin kehittämisen este on kireä kilpailutilanne. Rahoitus on kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Alueellisesti tarkasteltuna Kainuussa ja Keski-Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen jonkin verran suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Vakuuksien puute koettiin jonkin verran muuta suuremmaksi esteeksi Kainuussa toimivien pk-yritysten keskuudessa. Rahoituksen hinnan ja rahoituksen saatavuuden osalta tuloksissa ei ole merkittäviä alueellisia eroja.

Pk-yritysten työllistämisen esteet

Työllistämisen suurimmiksi esteiksi pk-yritykset kokevat työn sivukulut, kysynnän riittämättömyyden tai epävakaisuuden sekä työvoiman saatavuuden. Työn sivukulut ovat keskimääräistä suurempi työllistämisen este Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Varsinais-Suomessa, kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa ja työvoiman saatavuus Etelä-Karjalassa.

Elinkeinoilmasto

Pk-yritykset ovat elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta suhteellisen tyytyväisiä oman yrityksensä sijaintialueeseen. Tyytyväisimpiä pk-yritykset ovat asuinympäristön viihtyisyyteen ja liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä ollaan sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön sekä yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Kokonaisindeksillä mitattuna sijaintialueeseensa ovat tyytyväisimpiä pääkaupunkiseudulla (pl. Helsinki) ja Keski-Suomessa toimivat pk-yritykset. Tyytymättömiä sijaintialueeseensa ovat puolestaan Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset.

Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa 55 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on suhteellisesti eniten pääkaupunkiseudulla (pl. Helsinki). Mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on puolestaan suhteellisesti eniten Pohjois-Karjalassa. Myös toiminnan loppumista ennakoivia pk-yrityksiä on suhteellisesti eniten Pohjois-Karjalassa. Koko maassa toiminnan loppumista ennakoivat yksi prosentti pk-yrityksistä.

Sukupolvenvaihdokset

Koko maassa joka seitsemännessä pk-yrityksessä on viimeisen viiden vuoden aikana tapahtunut sukupolven- tai omistajanvaihdos. Alueellisesti tarkasteltuna sukupolvenvaihdoksia on tapahtunut eniten Päijät-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Etelä-Pohjanmaalla. Vähiten sukupolvenvaihdoksia on tapahtunut Lapissa.

Lähimmän viiden vuoden aikana on sukupolvenvaihdos odotettavissa joka viidennessä pk-yrityksessä. Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa on odotettavissa suhteellisesti eniten sukupolvenvaihdoksia lähimmän viiden vuoden aikana.